

Så går det för skogsindustrin

- Fortsatt investeringsboom i skogsindustrin

Mats Kinnwall

Chefsekonom
mats.kinnwall
@skogsindustrierna.se,
08-7627266

Katrin Heinsoo

Rådgivare Branschstatistik
katrin.heinsoo
@skogsindustrierna.se,
08-7626242

Magnus Niklasson

Marknadsanalytiker
Träprodukter
magnus.niklasson
@skogsindustrierna.se,
08-7627256

Innehållsförteckning

1. Konjunkturläget	2
Global konjunktur	2
Sveriges ekonomi fortsätter att bromsa	2
2. Sågade trävaror	4
Rekordstor marknad för svenskt byggrä	5
Fortsätter Rysslands export att öka?	6
Exporten till "oljeekonomier" minskar men ökar till Ostasien	6
3. Massa	8
4. Papper	10
5. Investeringar, exportvärde	14

Om rapporten

"Så går det för skogsindustrin" är en redogörelse för utvecklingen och läget för skogsindustrin och dess delbranscher sågverks-, massa- och pappersindustrin. Informationen baseras på officiell statistik och på Skogsindustriernas statistik. Rapporten kommer ut tre till fyra gånger per år och riktar sig till en bred läsekrets av beslutsfattare, journalister, analytiker och andra intressenter. De jämförelser som redovisas avser samma period föregående år om inte annat anges. Rapporten finns även på skogsindustrierna.se.

Sammanfattning

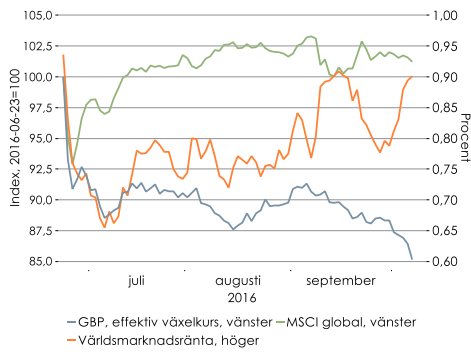
Efter en tillfällig skrämselflicka i samband med folkomröstningen i Storbritannien har den globala finansiella och ekonomiska utvecklingen varit lugn de senaste månaderna. Tillväxten är fortsatt relativt svag och konjunkturbarometern pekar inte mot en påtaglig förändring i endera riktningen. Bästa gissningen är att världsekonomin fortsätter att hacka fram i låg till måttlig takt. Den svenska ekonomin fortsätter visserligen att växa snabbare än flertalet industriländer men tecknen på inbromsning blir allt tydligare.

Det byggs mycket, inte minst i Sverige, vilket bidrar till stabilitet på marknaden för trävaror. Dessutom har "brexiteffekten" hittills varit lindrigare för sågverken än befarat. Trots det minskar produktionen av trävaror något i Sverige. De orosmoln som finns kommer främst från fortsatta problem för furuexporten på de viktiga nordafrikanska och mellanösternmarknaderna. Exporten till dessa marknader minskar medan leveranserna till Ostasien, i synnerhet Kina, ökar mycket kraftigt.

Den svenska massaindustrin har en oförändrad produktion och leveranserna har en fortsatt positiv utveckling. Globalt är det en fortsatt stark efterfrågan av massa och leveranserna fortsätter att stiga. Den svenska papperstillverkningen går fortsatt neråt, även leveranserna backar. Förpackningsmaterial fortsätter sin starka utveckling uppåt medan tillverkningen av grafiskt papper minskar. Även globalt fortsätter grafiskt papper att sjunka medan förpackningsmaterial stiger.

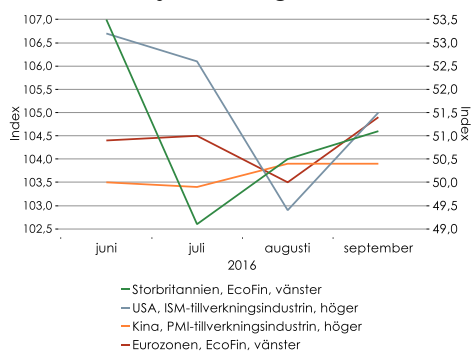
Investeringsboomen inom skogsindustrin fortsätter. I denna rapport redovisar vi siffrorna från SCB:s investeringsenkät från maj månad. Totalt har skogsindustrin aviserat investeringar för 12 miljarder kronor under 2017 och 2018.

1.1 Efter Brexit: Lugnet har lägrat sig igen

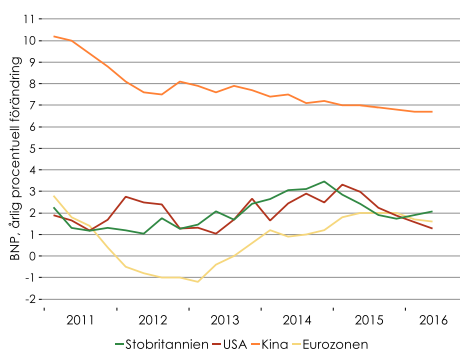
Källa: Macrobond

1.2 Världskonjunkturen går sidledes

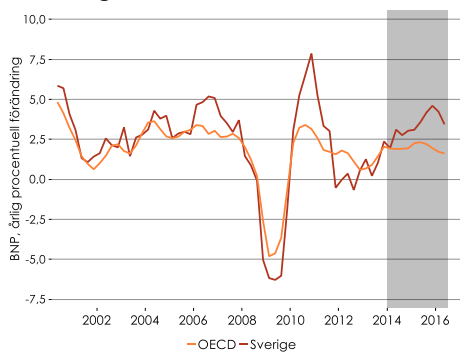
Källa: Macrobond

1.3 Fortsatt blek global konjunktur

Källa: Macrobond

1.4 Sverige i takt med omvärlden; oftast

Källa: Macrobond

1. Konjunkturläget

- "The New Normal" är här för att stanna
- Sveriges ekonomi fortsätter att bromsa

Global konjunktur

"The New Normal" är här för att stanna

Efter den omedelbara turbulensen i kölvattnet av det brittiska beslutet att lämna EU har den globala finansiella och makroekonomiska utvecklingen varit förhållandevis lugn. Breda globala börsindex, som störtade i samband med Brexit, har återhämtat sig och ligger nu en dryg procentenhet över nivån före folkomröstningen. **Se diagram 1.1.** Även marknadsräntorna som föll kraftigt efter folkomröstningen, har studsat tillbaka. Utfallet av omröstningen blev således inte "Den Perfekta Stormen" eller "Den Nya Lehman" som en del hade fruktat. Skogsindustrierna tillhörde för övrigt inte domedagsprofeterna utan förutsåg en övergående period med finansiell oro och måttliga realekonomiska effekter i händelse av ett "nej" i folkomröstningen (skogsindustrierna.se, 2016-06-21).

En tydlig bestående effekt av Brexit är dock pundets ihärdiga försvagning. I effektiva termer har pundet tappat 15 procent i värde sedan folkomröstningen och ingenting tyder just nu på att botten är nära. Även om den brittiska ekonomin ännu inte tagit påtaglig skada av Brexit pekar valutautvecklingen på att de finansiella marknaderna kraftigt omvärderat synen på den brittiska ekonomin på lite längre sikt. Med tanke på att Storbritannien är en mycket viktig exportmarknad, inte minst för svensk skogsindustri, är pundets utveckling självklart av stor vikt.

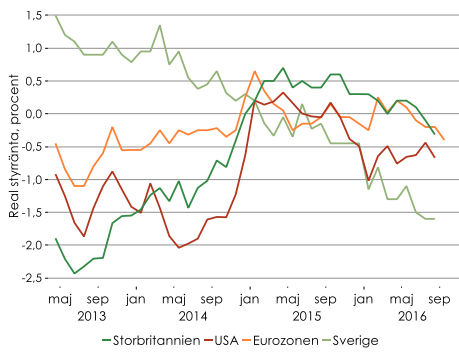
Det snabbt återställda lugnet på finansmarknaderna återspeglas i den globala real-ekonomiska utvecklingen. Såväl "hårda" data - industriproduktion, konsumtion, etcetera - som diverse konjunkturbarometrar har utvecklats hyfsat de senaste månaderna. I såväl Storbritannien som USA föll konjunkturbarometrarna ordentligt under sommaren, men har studsat tillbaka igen de senaste månaderna. I andra större ekonomier som Eurozonen och Kina fortsätter en sidledes utveckling. **Se diagram 1.2.**

Även om konjunkturbarometrarna har stabiliserats på sistone ser vi inga tecken på att den globala BNP-tillväxten kommer att accelerera i närtid. BNP-utvecklingen i de flesta tillväxtekonomier såväl som i de större industriländerna har varit sidledes eller svagt avtagande under det senaste året. **Se diagram 1.3.** De flesta större prognosmakarna som IMF, OECD, med flera, fortsätter också på den inslagna vägen att successivt revidera ner sina prognoser för global BNP-tillväxt. Det mesta tyder sammantaget på att världsekonomin kommer att fortsätta i samma spår som under de senaste fem åren med betydligt lägre tillväxt jämfört med 1990- & 2000-talen; "The New Normal" verkar vara här för att stanna.

Sveriges ekonomi fortsätter att bromsa

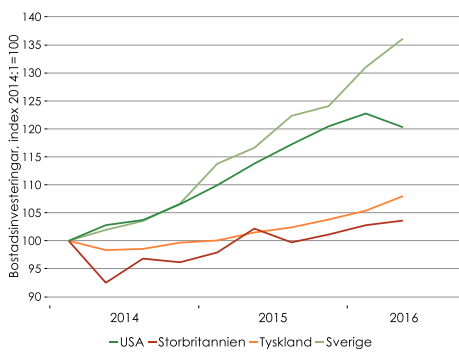
Sverige har utan tvekan varit en klart lysande stjärna på den ekonomiska himlen de senaste åren, särskilt under 2015. Historiskt är svensk ekonomi starkt korrelerad med den globala utvecklingen - föga överraskande med tanke på Sveriges stora utrikeshandelsberoende. **Se diagram 1.4.** Det är dock inte alls ovanligt att den svenska BNP-tillväxten påtagligt över- eller understiger den i omvärlden från tid till annan, särskilt i samband med kraftig global avmattning eller stark global tillväxt: Svensk BNP är helt enkelt mer volatil än omvärldens.

1.5 Riksbanken: Aggressivast av alla

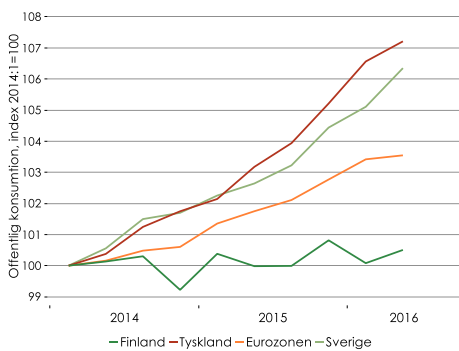
Källa: Macrobond

1.6 En svensk bostadsraket

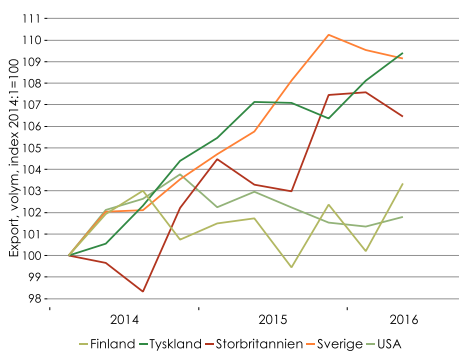
Källa: Macrobond

1.7 Flyktingkrisen och offentliga utgifter

Källa: Macrobond

1.8 Stark svensk export

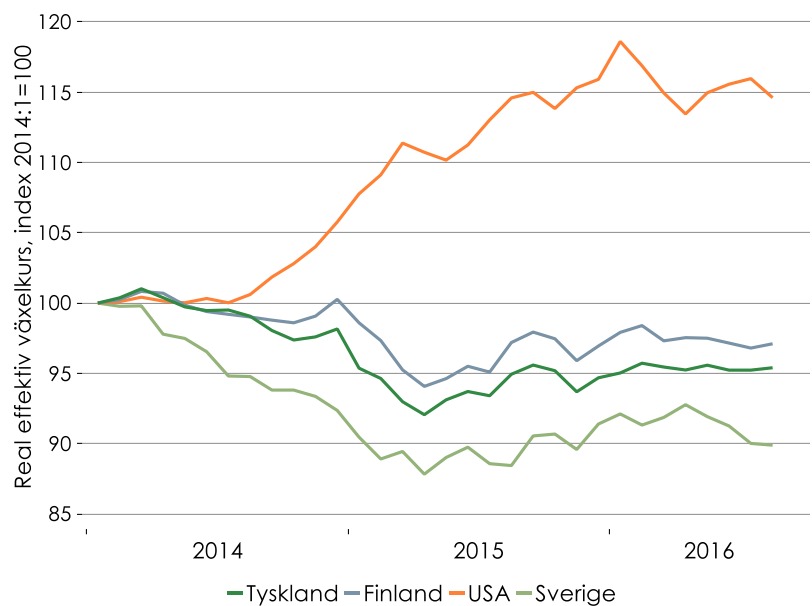
Källa: Macrobond

Flera samverkande faktorer har bidragit till den starka svenska tillväxten: Riksbanken är den av världens centralbanker som bedrivit den absolut mest expansiva penningpolitiken under flera års tid. Den reala styrräntan, det vill säga styrräntan minus inflationen, har i Sverige fallit med över tre procentenheter sedan våren 2013 medan den reala styrräntan i Eurozonen, Storbritannien och USA stigit under motsvarande period. **Se diagram 1.5.** Rekordlåga, och till och med negativa räntor under lång tid har gett en kraftig skjuts till svensk inhemsk efterfrågan i allmänhet och byggkonjunkturen i synnerhet. Sedan början av 2014 har de svenska bostadsinvesteringarna ökat med 35 procent i reala termer, att jämföra med fyra respektive åtta procent i Storbritannien och Tyskland. **Se diagram 1.6.** Den svenska utvecklingen överglänser även den i USA som är ett av övriga industriländer som haft en liknande hausse i bostadsinvesteringarna.

Svensk inhemsk efterfrågan har fått ytterligare bränsle av den kraftiga flyktinginvandringen som inte minst eldat på offentlig konsumtion. **Se diagram 1.7.** Det är symptomatiskt att just Sverige och Tyskland uppvisar den klart största ökningen i offentlig konsumtion sedan 2014: sex respektive sju procent. Som jämförelse har offentlig konsumtion i Eurozonen bara ökat med 3,5 procent medan offentlig konsumtion i till exempel Finland stått still under perioden. Sverige var det land som tog emot flest flyktingar i förhållande till folkmängd inom EU under 2015 – 33 beviljade ansökningar per 10 000 invånare - medan Tyskland var nummer fem. Som jämförelse hade Finland 3 beviljade ansökningar per 10 000 invånare.

Sverige sticker inte bara ut som ett av länderna med absolut starkast inhemsk efterfrågan det senaste året, även exportutvecklingen har varit stark jämfört med många likartade ekonomier, även om utvecklingen har bromsat under 2016. **Se diagram 1.8.** Här är det värt att notera den svaga utvecklingen i Finland, en stark konkurrent till Sverige inte minst inom skogsindustrin, vars export stått mer eller mindre still sedan 2014. Det är anmärkningsvärt att svensk export kunnat utvecklas till att bli så stark trots en ljum världskonjunktur. Även här kan orsaken till stor del sökas i Riksbankens expansiva politik som bidragit till en svag krona. **Se diagram 1.9.**

1.9 Svag krona stöttar exporten

I reala effektiva termer är den svenska kronan idag 10 procent svagare än i början av 2014. Som jämförelse har Tyskland upplevt en real valutaförsvagning med fem procent och Finland med tre procent under samma period. USA:s konkurrenssituation har försämrats påtagligt i spåren av den kraftiga förstärkningen av dollarn 2014-2015; en real dollarförstärkning med över 15 procent.

2. Sågade trävaror

- Produktionen förväntas minska något i år
- Hög byggaktivitet bidrar till stabilitet åt trävarumarknaden
- Ökande export till Ostasien medan exporten till Nordafrika och Mellanöstern minskar

2.1 Sågverk: Konfidensindikator, jan 2008-sep 2016

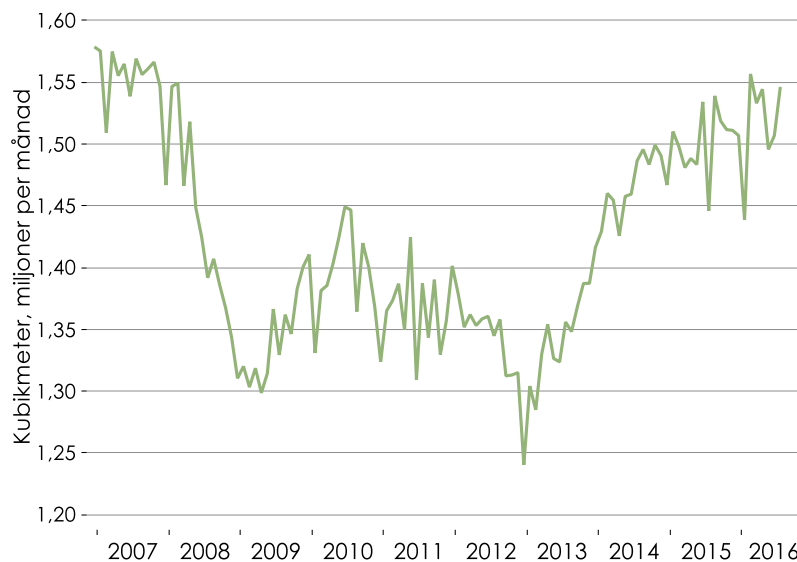

Källa: KI

Det byggs mycket nu, inte minst i Sverige. Det gynnar sågverken och bidrar till stabilitet på marknaden för trävaror. Branschens konfidensindikator vill trots det inte riktigt lyfta utan har istället fallit tillbaka något. **Se diagram 2.1.** Orsaken till detta är till stor del fortsatta problem för furu på de viktiga nordafrikanska och mellanösternmarknaderna samt fortsatt fall för pundet efter Brexit. "Brexiteffekten" har emellertid hittills varit betydligt lindrigare än många befarat.

Som vi skrivit om tidigare har den svenska produktionen i år planat ut efter stora ökningarna 2014 och 2015. **Se diagram 2.2.** Till och med augusti var produktionen två procent lägre än förra året. Det är i södra delen av landet som produktionen har minskat. I denna del av landet har även en del nedläggningar aviserats, vilka får effekt under andra halvåret. Skogsindustrierna räknar därför med att produktionen för året som helhet inte riktigt når upp till förra årets nivå på 18,1 miljoner kubikmeter. Det är främst furuproduktionen som minskar.

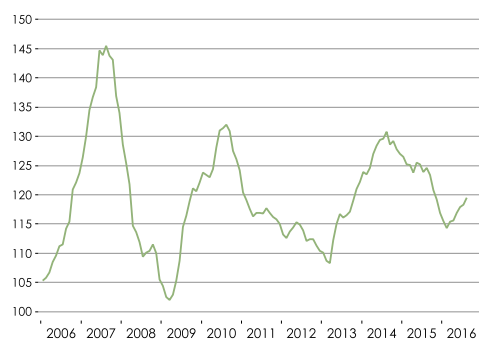
2.2 Svenska trävaruproduktionen planar ut

Källa: SI

Exporten var till och med juli oförändrad jämfört med samma period förra året. **Se tabell 2.1.** Leveranserna till Europa var fyra procent högre, medan Afrika och Mellanöstern minskade med hela 15 respektive 18 procent. Kraftiga ökningarna hittar vi istället för exporten till de östasiatiska marknaderna, där Kina och Japan är dominerande. Regionen som helhet tog emot 26 procent mer trä till och med augusti än samma period förra året.

2.3 Exportprisindex. Sågade och hyvlade barrträvaror från Sverige

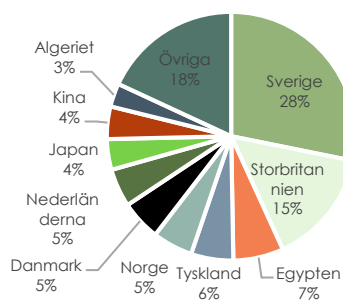
Källa: SCB

2.1 Exporterad volym sågade och hyvlade barrtravar januari-juli 2016, samt procentuell förändring jämfört med förra året

	Januari-Juli	Januari-Juli
	Sågat och hyvlat (1 000 m ³)	Förändring jämfört med förra året
Sverige	3066	+13%
Storbritannien	1634	+1%
Tyskland	598	-2%
Nederländerna	541	+6%
Danmark	568	+13#
Norge	570	-2%
Frankrike	220	+12%
Övriga Europa	714	
Export Europa	4845	+4%
Egypten	711	-15%
Algeriet	331	-10%
Övriga Afrika	298	
Mellanöstern	325	-18%
Japan	433	+17%
Kina	493	+45%
Övriga Ostasien	132	
USA	155	-14%
Övrigt	94	
Total Export	7817	0%

Källa: SCB, Skogsindustrierna

2.4 Svenska sågverks leveranser januari-juli 2016, fördelning per marknad

Källa: Skogsindustrierna

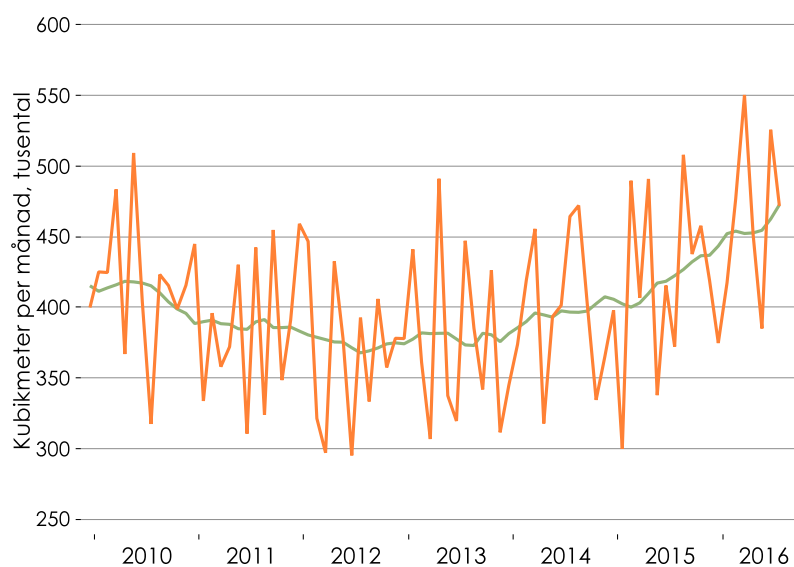
Genomsnittspriserna för trävaror föll tillbaka under förra året för att bottna under första kvartalet i år. Därefter har de åter börjat stiga igen enligt SCB:s prisindex för trävaror. **Se diagram 2.3.** Granpriserna har haft en bättre utveckling än furupriserna.

På följande sidor beskrivs några av de trender som mest tydligt påverkar utvecklingen av marknaden för de svenska sågverken idag: Den starka svenska byggmarknaden, det ökande utbudet av ryska trävaror, den minskande exportandelen till Afrika och Mellanöstern samt ökningen av exporten till östra Asien.

Rekordstor marknad för svenskt byggträ

Inte sedan 2007 har det konsumeras mer trä i Sverige än nu. Tittar vi enbart på trä till byggande bevittnar vi sannolikt en ny rekordnivå. Skogsindustrierna bedömer att sågverken i år kommer att leverera 5,4 miljoner kubikmeter till hemmamarknaden. **Se diagram 2.5.** Det är drygt 20 procent eller en miljon kubikmeter mer än för bara tre år sedan. Hela 85 procent av trävarorna används på ett eller annat sätt inom byggsektorn, vilket är en rekordhög andel.

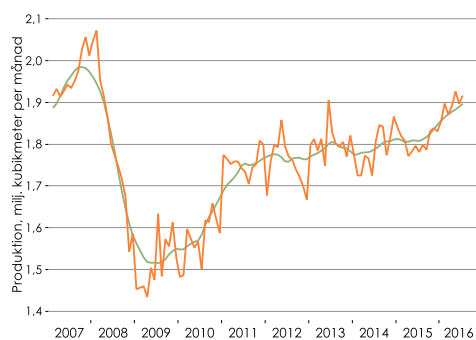
2.5 Kraftig ökning av sågverkens leveranser till Sverige

Medan det under lång tid varit främst renovering och tillbyggnad som bidragit till ökningen av träförbrukningen i Sverige är det nu det mycket höga nybyggandet av bostäder som bidrar till ökningen. Byggandet av bostäder i trä fortsätter att öka och allra mest byggandet av höga hus i trä.

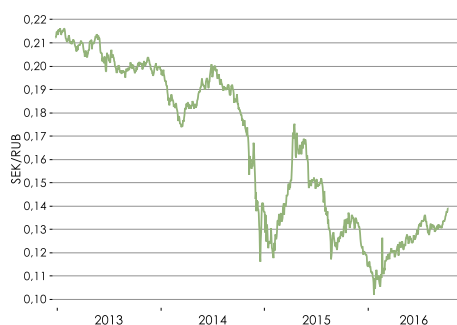
80 procent av all nybyggnation av bostäder är idag flerbostadshus, vilket är en rekordhög andel. Andelen hus med trästomme av alla flerbostadshus är emellertid fortfarande ganska låg, runt tio procent. Efterfrågan på höga trähus är dock högre än produktionskapaciteten; ökningspotentialen är alltså stor och när kapaciteten för industriellt träbyggande nu byggs ut kan marknadsandelarna för flerbostadshus i trä öka ytterligare. Träbyggnadsteknikerna utvecklas och till exempel är KL-trä, det vill säga korslimmade massiva byggtråelement, en byggteknik som expanderar snabbt i Sverige och övriga världen.

2.6 Högre produktion i Ryssland

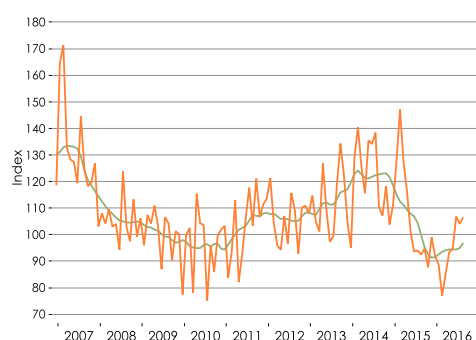

Källa: Pyrabelisk

2.7 Rubeln återhämtar sig i takt med oljepriset

2.8 Färdigställande av lägenheter i Ryssland: Återhämtning byggandet

Källa: Macrobond

Det är emellertid fortfarande mer virke totalt sett som används inom renovering och tillbyggnad (ROT) än inom nybyggnation. En eventuell effekt av det försämrade ROT-avdraget ska alltså inte bortses ifrån då även små minskningar innebär relativt stora volymer trä. Skogsindustrierna tror ändå inte att vi står inför en minskning av träkonsumtion på grund av minskad ROT-aktivitet. Slutsatsen blir istället att träkonsumtionen i Sverige totalt sett fortsätter att öka, om än inte i samma takt som de senaste åren, och därmed går mot nya rekordnivåer.

Fortsätter Rysslands export att öka?

Ryssland är världens klart största exportland (bortsett från Kanadas gränshandel med USA). Deras utbud påverkar förstärkt trävarumarknaderna och svenska sågverk. Diagrammen till vänster är alla centrala om vi vill försöka förstå hur Rysslands export utvecklas.

De två första diagrammen visar dels att Rysslands *produktion* har tagit fart och dels att *rubeln* är svag. **Se diagram 2.7 och 2.8.** Det senare har gjort ryska trävaror extremt konkurrenskraftiga och i sig därigenom bidragit till ökad export och större marknadsandelar. Leveranserna till Kina står för nästan hela ökningen. Ökningen är nästan explosionsartad; under första halvåret var uppgången ca 45 procent.

Förutom produktionen och rubelns utveckling är det intressant att titta på träkonsumtionen i Ryssland, vilken normalt förbrukar ungefär en tredjedel av Rysslands produktion. När den minskar som förra året, vilket indikeras av diagrammet som visar minskat *byggande*, blir det mer trä över för export. **Se diagram 2.8.**

Frågan är hur rubeln, byggandet och produktionen kommer att utvecklas framöver. I takt med att oljepriset gått upp senaste halvåret så har rubeln åter stärkts. Mot kronan är uppgången från den extrema bottenivån i januari närmare 40 procent, även om det är en bra bit kvar till 2013 års nivåer för rubeln.

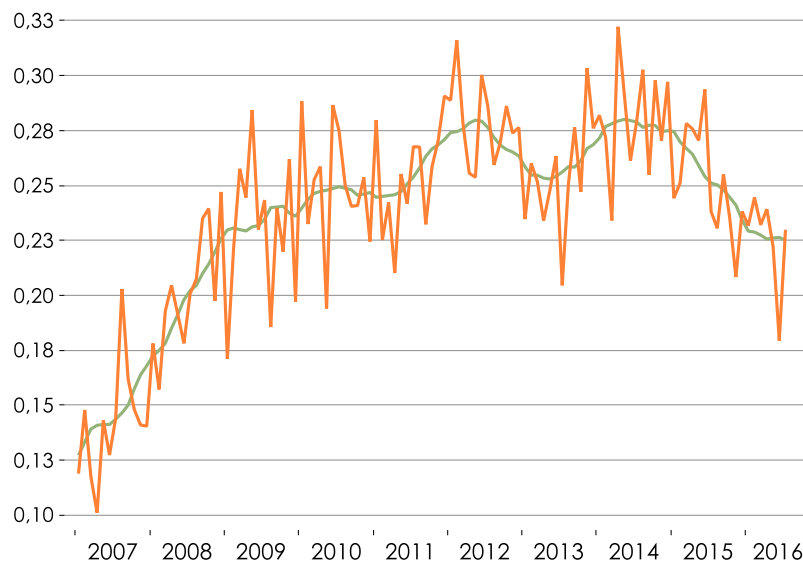
Ryska byggindex har börjat stärkas igen under året. Det kan ses som en signal om att träkonsumtionen börjar öka eller åtminstone har bottnat. När det gäller produktionen är trenden fortfarande ökande, men sannolikt finns det för lite tillgänglig råvara i Ryssland för att öka produktionen mycket mer, åtminstone på kort sikt.

Rysslands trävaruexport är väldigt konkurrenskraftig, men trenderna fortsätter alltså inte längre lika självklart till ryska producenters fördel. Det kan vara en viss tröst för svenska exportörer som kan få något lättare att konkurrera på marknader som Kina och Egypten. Ryssland lär dock förbli oerhört starka på "sina" närmarknader i norra Kina och Centralasien där de säkert kommer fortsätta vara helt dominerande ett bra tag framöver.

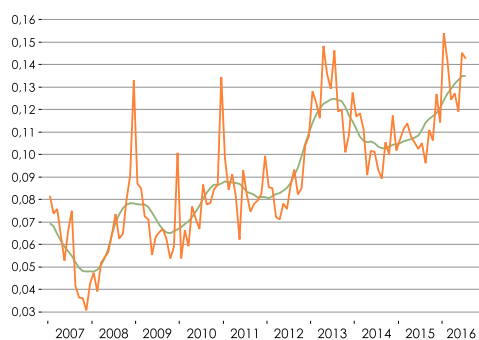
Exporten till "oljeekonomier" minskar, men ökar till Ostasien

Andelen av Sveriges export som går till "furutunga oljeländerna" i Nordafrika och Mellanöstern ökade kraftigt under åren efter finanskrisen. Det verkar nu som att kulmen på denna expansion inföll under 2014, innan oljepriset började rasa. Från andra halvåret 2015 har exporten till dessa länder minskat och mätt i andel av exporten är minskningen ganska betydlig. **Se diagram 2.9.**

2.9 Afrikas och Mellanösterns andel av svensk barrträvaruexport minskar, vilket påverkar furumarknaden

2.10 Ostasiens andel av svensk trävaruexport mot nya höjder

Källa: SI

Vi har tidigare skrivit mycket om Nordafrika- och Mellanösternmarknadernas stora betydelse för avsättningen av furu och ska inte fördjupa oss mer i detta. Vi kan bara återigen konstatera att furuträvaror numera i genomsnitt betalas lägre än granträvaror, tvärt emot vad som gällt historiskt. Den höga efterfrågan på byggvirke och relativt konkurrenskraftiga priser på furu innebär emellertid en stor möjlighet att få in betydligt mer furu i byggande. Idag dominerar gran inom byggande i Sverige.

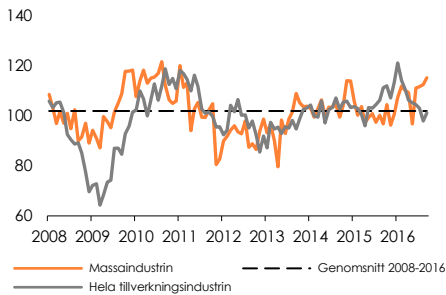
Diagram 2.11 visar att minskningen till Nordafrika och Mellanöstern vägs upp av en ökning till Ostasien, där Kina och Japan är de helt dominerande marknaderna.

Olika orsaker ligger bakom dessa två trender men i grund och botten beror de på högre efterfrågetillväxt i Ostasien än i Nordafrika och Mellanöstern. Under den närmsta tiden finns inget som pekar mot att dessa trender skulle brytas.

3. Massa

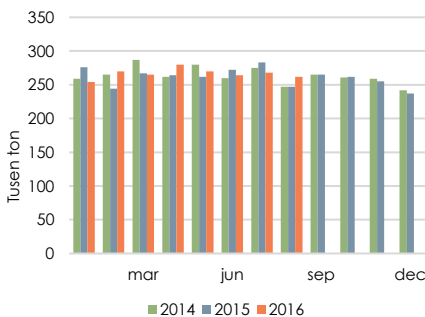
- Sverige: leveranserna utvecklas positivt
- Globalt fortsätter den positiva utvecklingen

3.1 Förtroendeindikatorn massaindustrin, januari 2008- september 2016

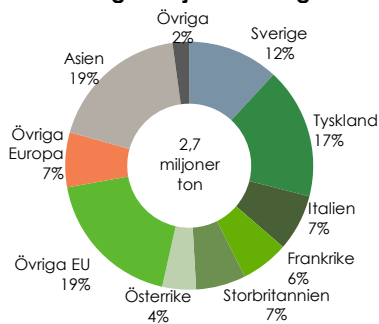
Källa: Skogsindustrierna

3.3 Sveriges export av kemisk massa 2014-2016

Källa: Skogsindustrierna

3.4 Sveriges leveranser av massa till olika länder och regioner januari- augusti 2016

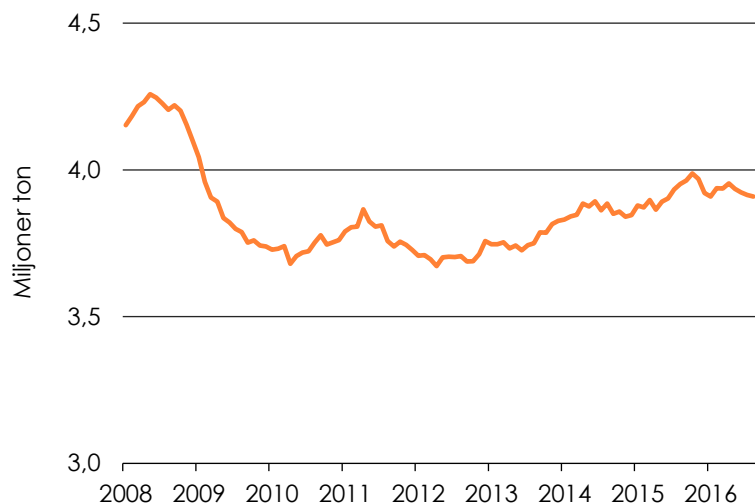
Källa: Skogsindustrierna

Förtroendeindikatorn för massaindustrin har fortsatt sin uppgång de senaste månaderna och indikatorn är en bra bit över industrin totalt och även sitt historiska genomsnitt. Även om företagets syn på orderstockens storlek är lite mer negativ än tidigare så är utfallet av ordergången positiv. Förväntningarna är positiva på den framtida produktionsvolymen. **Se diagram 3.1.**

Sverige, oförändrad produktion

Produktionen av markandsmassa har de senaste månaderna gått tillbaka och är på nästan samma nivå som föregående år. För årets första åtta månader har det tillverkats 2,7 miljoner ton massa. Produktionen av kemisk massa har minskat marginellt till 2,4 miljoner ton, medan mekanisk massa har ökat med knappa 0,4 procent till 257 000 ton. **Se diagram 3.2.**

Diagram 3.2. Produktion av markandsmassa, rullande 12 månader

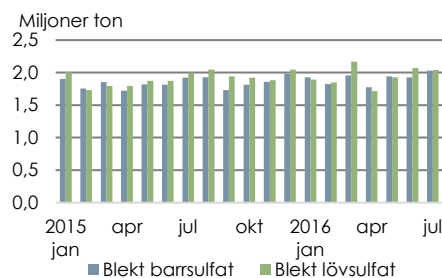
Källa: Skogsindustrierna

I rapporten behandlas enbart den massa som säljs på den öppna marknaden, till skillnad från massan som tillverkas för brukens egen pappersproduktion. Den kemiska massan består av sulfat och sulfit, den blekta barrsulfatmassan är det enskilt största segmentet och svarar för nästan 70 procent av produktionen.

De totala leveranserna har en fortsatt positiv utveckling, till och med augusti har de gått upp med 1,7 procent och uppgår till 2,7 miljoner ton. De inhemska leveranserna har ökat med dryga fem procent, och är vid augustis utgång 316 000 ton. Den totala exporten av massa var 2,4 miljoner ton, en uppgång med 1,2 procent. Både exporten och den inhemska marknaden av kemisk massa har en fortsatt positiv trend, exporten av den mekaniska massan har stigit medan de inhemska leveranserna har minskat. **Se diagram 3.3.**

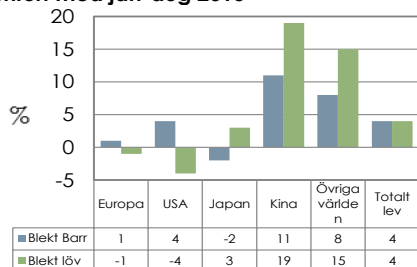
Exporten av kemisk massa har hittills i år gått upp med knappt en procent till 2,1 miljoner ton. 70 procent av Sveriges export går till EU. De senaste två månaderna visar de totala massaleveranser till EU en nedgång, leveranserna har minskat

3.5 Världens produktion av marknads-massa, blekt sulfat januari 2015 – augusti 2016

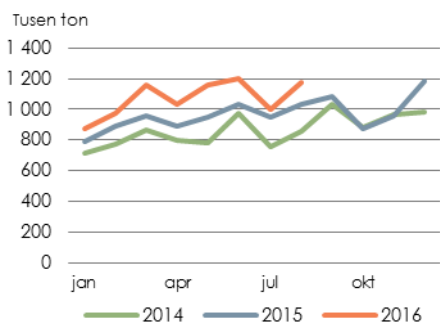
Källa: European Pulp Industry Sector, Skogsindustrierna

3.6 Globala massaleveranser, ackumulerad procentuell förändring jan-aug 2016 jämfört med jan-aug 2015

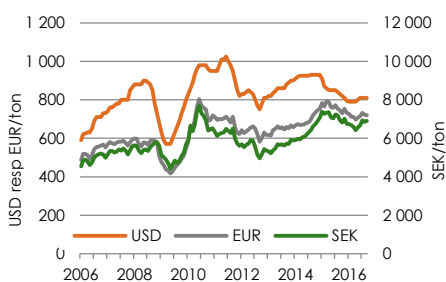
Källa: European Pulp Industry Sector

3.7 Världens export av blekt sulfatmassa till Kina

Källa: European Pulp Industry Sector, Skogsindustrierna

3.8 Pris blekt sulfat i Västeuropa, t.o.m. september 2016

Källa: RISI, Skogsindustrierna

med drygt en procent och uppgår till 1,6 miljoner ton. Leveranserna till Tyskland, vår enskilt största marknad har sjunkit med knappa tre procent och är i dagsläget 456 000 ton, även leveranserna till Italien, Storbritannien och Frankrike har gått tillbaka med 3-7 procent. **Se diagram 3.4.** Till Asien exporteras ca 20 procent av Sveriges massa. Leveranserna till Asien har gått upp med fem procent och är vid augustis utgång nästan 500 000 ton. De enskilt största mottagarländerna i regionen är Kina och Indien följt av Indonesien. Exporten till dessa länder steg mellan 6-14 procent. En betydande del av den massa som exporteras till Asien är disolvingsmassa, det vill säga en massa som till stor del används för textiländamål.

Globalt fortsätter produktionen att öka

Den totala produktionen av blekt sulfatmassa har hittills i år ökat med dryga fyra procent hos världens producenter av marknads massa enligt den senaste statistiken från EPIS (European Pulp Industry Sector). Den globala tillverkningen av blekt sulfatmassa är hittills i år 31 miljoner ton. Världproduktionen har fortsatt de senaste månadernas positiva uppåtgående trend. Blekt sulfatmassa delas upp i blekt barrsulfat respektive blekt lövsulfat. Produktionen av blekt barrsulfat stiger med nästan fem procent till 15,4 miljoner ton, till och med augusti i år ökar produktionen av blekt lövsulfat med nästan fyra procent till 15,7 miljoner ton. Förändringarna vi ser i massaproduktionen beror bland annat på att det skett kvalitetsförändringar inom papperstillverkningen, det produceras mindre grafiskt papper medan mjukpapper och förpackningsmaterial ökar. **Se diagram 3.5.**

Hösten är i normalfall en tid av starkare efterfrågan på massa på grund av säsongsuppgång i tillverkningen av papper och kartong. Världens leveranser av blekt sulfatmassa fortsatte sin positiva utveckling under augusti månad. Totalt för i år har leveranserna av blekt sulfat gått upp med 4 procent. Leveranserna av blekt barrsulfat har ökat med fyra procent och är nu 15,2 miljoner ton, även blekt lövsulfat har fortsatt sin positiva trend och här har leveranserna stigit med knappa fyra procent till 15,3 miljoner ton.

Leveranserna av blekt barrsulfat har ökat till nästan alla marknader förutom Japan, även för blekt lövsulfat har utvecklingen varit bra, dock backar leveranserna till USA och Europa. **Se diagram 3.6.**

Det som driver efterfrågeökningen uppåt är de stigande leveranserna till Kina. Leveranserna har fortsatt sin uppgång under augusti efter en säsongsnedgång i juli. Leveranserna har hela året legat på en högre nivå än de två föregående åren. Hittills i år har leveranserna till Kina stigit med dryga 14 procent och det har levererats 8,6 miljoner ton. Av de globala leveranserna går just nu hela 28 procent till Kina. **Se diagram 3.7.**

Lagren hos världens massaproducenter av blekt sulfat var vid augusti månads utgång på samma nivå som juli månad, vilket motsvarar 38 dagars leveranser.

Priser

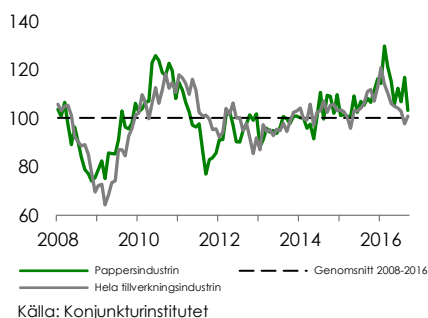
Massapriset kan röra sig snabbt uppåt eller nedåt. Lagerförändringar, kapacitetsutnyttjande och marknadsförväntningar hos köpare och säljare har stor inverkan på prisutvecklingen. Även valutaförändringar har betydelse. I grafen ser vi hur förändringarna i prisutvecklingen har varit under de senaste tio åren. **Se diagram 3.8.**

Under de senaste månaderna har priset på blekt barrsulfat varit stabilt och snittpriset var i september 810 USD. Även om priset har vänt uppåt har det dock en bit kvar till 2014 års prisenivå, däremot har priset för blekt lövsulfat fortsatt sin nedåtgående trend då snittpriset i september var 620 USD. Det som kan ha påverkat priset i en fallande riktning är bland annat massaköparnas avvaktande inställning till marknaden då man väntar med att lägga nya order, men även förväntade nystartade kapaciteter påverkar.

4. Papper

- Förpackningsmaterial har fortsatt positiv utveckling
- Grafiskt papper minskar
- En till synes positiv trend inom europeisk pappersproduktion

4.1 Förtroendeindikatorn för pappersindustrin, januari 2008-september 2016

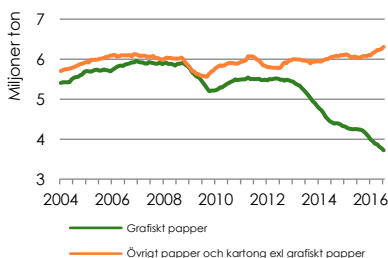
Källa: Konjunkturinstitutet

4.2 Pappersproduktionen i Sverige, rullande 12 månader

Källa: Skogsindustrierna

4.3 Produktion av papper i Sverige, fördelat grafiskt papper och övriga papperskvaliteter, rullande 12 månader

Källa: Skogsindustrierna

Förtroendeindikatorn för pappersindustrin har tidigare följt tillverkningsindustrins utveckling men nu i september har den gått åt motsatt håll. Indikatorn har tagit ett rejält kliv neråt under september men är fortfarande över sitt historiska genomsnitt. Företagen anser att orderstocken har utvecklats negativt och att utfallet för ordergången har sjunkit de senaste månaderna. Trots det är förväntningarna lätt positiva inför den kommande produktionsutvecklingen. **Se diagram 4.1.**

Även under augusti har den svenska papperstillverkningen gått tillbaka, dock i en lägre takt än tidigare. Till och med augusti har produktionen minskat med två procent och är 6,7 miljoner ton. **Se diagram 4.2.**

Produktionen av grafiskt papper har de senaste månaderna stabiliserats och hittills i år har tillverkningen minskat med 14 procent. Förändringarna för de olika segmenten inom grafiskt papper varierar. Produktionen av tidningspapper har minskat med 18 procent och är ungefär 670 000 ton. Trots att produktionen av tidningspapper är lägre än tidigare år, ser vi att läget har stabiliserats genom att det månatliga tonnaget har ökat under året. Produktionen av det träfria pappret har fortsatt att minska och var dryga 570 000 ton.

Hittills i år har tillverkningen rasat med nästan 30 procent. Den stora nedgången beror på nedlagd produktion av grafiskt papper. Däremot har tillverkningen av trähaltigt papper visat en uppgång de senaste månaderna och produktionen är nu 1,2 miljoner ton. Tillverkningen av magasinpapper har gått upp de senaste månaderna.

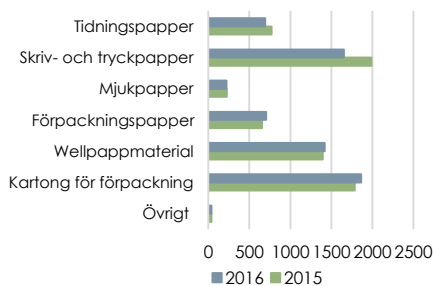
Mjukpappersproduktionen är fortsatt stabil och har hittills i år ökat med en halv procent och är 240 000 ton. Till och med augusti har den sammanslagna tillverkningen av förpackningsmaterial stigit till 4 miljoner ton vilket är en total ökning med sex procent under perioden. De olika segmenten inom förpackningsmaterial har fortsatt att utvecklas positivt. Det största segmentet, kartong för förpackningar har gått upp med sju procent och är nu 1,9 miljoner ton. Av wellpappmaterial har det hittills i år producerats 1,4 miljoner ton, en ökning med fyra procent. För det minsta segmentet förpackningspapper, vilket innehåller säck och kraftpapper, har produktionen gått upp med sex procent och är 680 000 ton. I diagrammet framgår det att produktionen av grafiskt papper sjönk drastiskt under 2013. Industrin stängde vid denna tid ner ett antal pappersmaskiner, framförallt sådana som tillverkade tidningspapper. Den övriga produktionen av papper och kartong har stadigt ökat och är nu på en högre nivå än under högkonjunkturen 2007-2008. **Se diagram 4.3.**

Pappersexport

De totala leveranserna har minskat med nästan fyra procent till 6,6 miljoner ton. Leveranserna följer också mönstret med kraftig nedgång av grafiskt papper och en positiv utveckling för förpackningsmaterial. Fem procent har de inhemska leveranserna sjunkit med och var vid augustis utgång 594 000 ton.

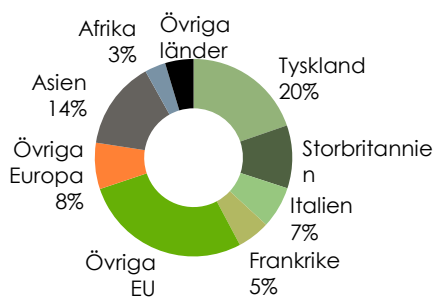
Av produktionen exporteras nästan 90 procent. Fortfarande är det en tillbakagång i exporten, hittills i år har den totala exporten backat med fyra procent. Utfallen för de olika segmenten varierar. Exporten av det grafiska pappret var 2,3

4.4 Export per kvalitet, januari – augusti 2016

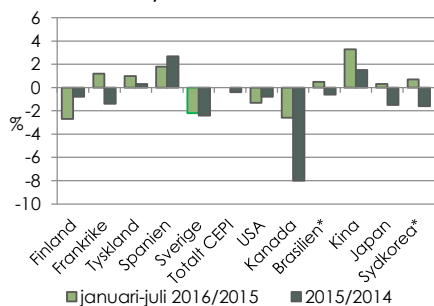
Källa: Skogsindustrierna

4.5 Sveriges export per land/region, januari- augusti 2016

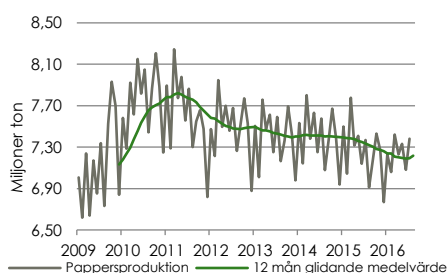
Källa: Skogsindustrierna

4.6 Procentuell förändring av pappersproduktionen i vissa länder, jan-apr 2016/2015 och helår 2015/2014

Källa: CEPI, Skogsindustrierna

4.7 Produktion av papper och papp i CEPI-regionen

Källa: CEPI

miljoner ton, en nedgång med 15 procent. Under augusti har exporten av tidningspapper återhämtat sig, för månaden var exporten positiv. Leveranserna av tidningspapper till våra största marknad Tyskland har sjunkit medan leveranserna till Storbritannien har ökat. Skriv- och tryckpapper har minskat under perioden och det är framförallt det träfria kvaliteterna som minskat, detta bland annat beroende på produktionsomläggning.

Leveranserna av hygienpapper har minskat något, de inhemska leveranserna har ökat medan exporten har gått ner. Efter Sverige är Norge den största marknaden för hygienpapper, ungefär 18 procent levereras till Norge, under den aktuella perioden har exporten till Norge fortsatt att öka.

Över 90 procent av segmentet förpackningsmaterial exporteras. För den aktuella perioden visar exporten en uppgång med fyra procent och det har exporterats 3,7 miljoner ton. Alla segment inom förpackningsmaterial visar en uppgång mellan 2-7 procent. **Se diagram 4.4.**

EU regionen är den största mottagaren av svensk pappersexport. 70 procent av Sveriges export går till EU. Hittills i år har leveranserna minskat med fyra procent till 4,2 miljoner ton. Under året har leveranserna till Sveriges enskilt största marknad Tyskland minskat med fem procent, men leveranserna är 1,2 miljoner ton. Leveranserna till de övriga stora marknaderna i Europa, Storbritannien, Italien och Frankrike visar samma utveckling. Tyskland är en viktig marknad, inom samtliga segment, förutom hygienpapper är Tyskland Sveriges största marknad, en femtedel av exporten levereras till Tyskland. Storbritannien är vår näst största marknad, tio procent av pappersprodukterna exporteras dit, framförallt wellpappmaterial och grafiskt papper. Asien är också en stor marknad, här har leveranserna minskat med knappa fyra procent till 880 000 ton. En fjärdedel av de asiatiska leveranserna går till Kina. Hit levereras i första hand kartong till förpackningar. **Se diagram 4.5.**

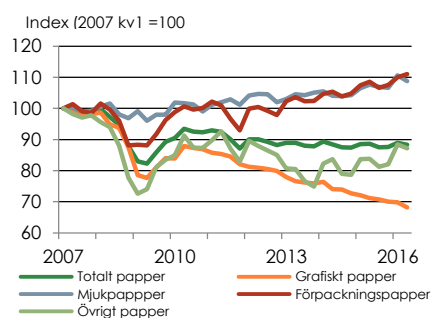
Europas pappersproduktion är oförändrad

Tillverkningen av papper inom CEPI-regionen (Confederation of European Paper Industries) motsvarar 86 procent av Europas pappersproduktion. Produktionen inom CEPI-regionen var till och med juli 51 miljoner ton. Tyskland är det största produktionslandet inom regionen och svarar för ungefär 25 procent. Finland och Sverige svarar för elva procent vardera av tillverkningen inom regionen och den italienska produktionen står för tio procent. Utvecklingen av papperstillverkningen varierar mellan de olika medlemsländerna. Till och med juli har Tysklands pappersproduktion stigit med en procent, även Italiens tillverkning steg med en procent, medan produktionen i Finland och Sverige har minskat med tre respektive två procent. Den franska pappersproduktionen förändrades uppåt med en procent. **Se diagram 4.6.**

Papperstillverkningen inom CEPI-regionen var oförändrad för årets första sju månader och var 51 miljoner ton. Produktionen av grafiskt papper har fortsatt sin nedgång och har minskat med fyra procent, vid juli månads utgång var produktionen 18,7 miljoner ton. **Se diagram 4.7.** Mjukpappersproduktionen visar en liten ökning med knappt en procent och är nu nästan fyra miljoner ton. Tillverkningen av förpackningsmaterial var totalt 24 miljoner ton, en ökning med två procent. De olika segmenten inom förpackningsmaterial har utvecklats positivt. Wellpappmaterial som är den enskilt största segmentet med en produktion av 14 miljoner ton, har ökat med tre procent under perioden januari – juli. **Se diagram 4.8.**

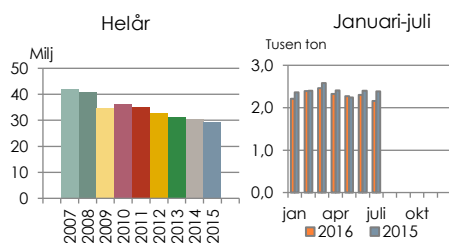
Papperstillverkningen i USA har till och med juli minskat med 1,3 procent och är 45,4 miljoner ton. Även här ser vi att grafiskt papper har minskat med ungefär fem procent, mjukpapper har stigit med en procent och tillverkningen av förpackningsmaterial är oförändrat jämfört med samma period 2015. Produktionen av papper i Kanada har för samma period sjunkit med nästan tre procent och var 5,9

4.8 Produktion av papper och papp i CEPI-regionen

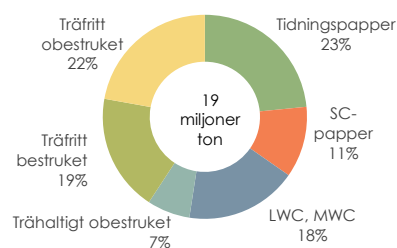
Källa: CEPI, Skogsindustrierna

4.9 Procentuell förändring av grafiskt papper i Europa, 2016/2015, ackumulerat

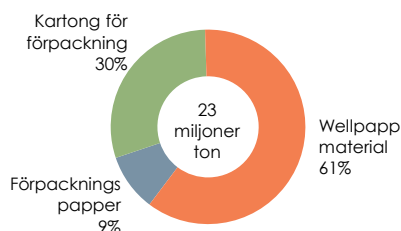
Källa: EURO-GRAPH

4.10 Europas totala leveranser av grafiskt papper

Källa: EURO-GRAPH

4.11 Europas produktion av förpackningsmaterial första halvåret 2016

Källa: CEPI

miljoner ton. Grafiskt papper minskar med fyra procent, totalt har förpackningsmaterial minskat med 1,6 procent medan mjukpapper har gått upp med tre procent. Japans pappersproduktion visar en liten tillväxt under perioden januari-juli och är nu 15,3 miljoner ton. Även här har tillverkningen av grafiskt papper minskat medan mjukpapper och förpackningsmaterial ökar. Enligt uppgifter från den kinesiska statistikbyrån fortsätter den kinesiska produktionen av papper att stiga, dock i en långsammare takt. Vid juli månads utgång uppgick papperstillverkningen till 7 miljoner ton, en ökning med dryga två procent. Däremot visar fortfarande Sydkorea och Brasilien en produktionstillväxt med en respektive en halv procent.

Grafiskt papper i Europa

De totala leveranserna av grafiskt papper i Europa fortsatte i juli sin nedåtgående trend enligt den senaste statistiken från EURO-GRAPH (European Association of Graphic Paper Producers). Leveranserna har minskat med sex procent till 19 miljoner ton. De utomeuropeiska leveranserna har minskat med tio procent medan de europeiska har gått ner med fem procent. **Se diagram 4.9.**

Nästan samtliga kvaliteter inom grafiskt papper har haft en minskning av leveranserna. Det är bara SC-papper (magasinpapper) som har haft en positiv utveckling. Även om leveranserna av SC-papper sjönk i juli så visar de ackumulerade leveranserna till och med juli en fortsatt positiv utveckling. Leveranserna har stigit till 2,1 miljoner ton, en ökning med 1,4 procent. Den europeiska efterfrågan av SC-papper är fortsatt positiv. Tidningspappersleveranserna från Europa har en fortsatt negativ utveckling. De europeiska leveranserna har minskat med nästan fyra procent, till 4,4 miljoner ton, och den europiska efterfrågan visar en minskning med tre procent.

Leveranserna av de träfria kvaliteterna (skriv- och tryckpapper som bland annat innefattar kopieringspapper) har minskat rejält under juli månad och har hittills i år sjunkit med sju procent. Även LWC och MWC (Light Weight Coated och Medium Weight Coated bestrucket papper som framförallt används till tidskrifter, kataloger och reklamaterial) och obestrucket trähaltigt papper (bland annat katalogpapper, bokpapper) har under juli månad sjunkit drastiskt och dessa kvaliteter har hittills i år gått ner med tio respektive sju procent. Leveranserna av de olika segmenten inom grafiskt papper fördelar sig enligt följande. **Se diagram 4.10.**

Fortsatt tillväxt för förpackningsmaterial

Den europeiska förpackningsindustrin har haft en relativt stark utveckling. De olika segmenten inom förpackningsmaterial har alla en positiv utveckling. Totalt har produktionen av förpackningsmaterial i Europa stigit med två procent under det första halvåret i år jämfört med motsvarande period 2015. De tre största producentländerna för kategorin förpackningsmaterial är Tyskland, Sverige och Italien, det varierar givetvis inom de olika segmenten.

Enligt den senast tillgängliga statistiken har den europeiska tillverkningen av wellpappmaterial en produktionstillväxt med nästan två procent för perioden januari-juni, medan produktionen är dryga 14 miljoner ton. Det näst största segmentet, kartong för förpackningar, har för samma period ökat med två procent och produktionen var nästan 7 miljoner ton. För förpackningspapper var produktionen 2,2 miljoner ton, en ökning med en procent **Se diagram 4.11.**

Priser

Prisutvecklingen i Tyskland får här tjäna som indikator på prisutvecklingen i lokal valuta för svenska exportleveranser eftersom Tyskland är Sveriges enskilt största exportmarknad för papper sammantaget. Prisutvecklingen kan dock vara

annorlunda på andra viktiga marknader såsom Storbritannien, USA och Kina. Även för enskilda kvaliteter från ett företag kan prisutvecklingen vara annorlunda än den generella bild som ges här. Källa för prisuppgifterna är RISI och avser till och med september 2016.

För grafiskt papper har priserna varit stabila sedan rapporteringen i juni. Prisbilden för tidningspapper har varit oförändrad det senaste halvåret, medan priserna för de övriga grafiska papperskvaliteterna (A4, SC-papper, LWC, MVC) har gått ner under juli månad för att sedan stabiliseras under augusti och september.

För förpackningsmaterial har det varit små eller inga förändringar sedan juni. Priset för kraftliner sjönk under våren men är nu tillbaka på samma nivå som vid årets början. För testliner och fluting har priset legat still de senaste fem månaderna, men från årets början ser vi en nedgång i prisbilden. För säckpapper finns inga nya prisuppgifter att tillgå sedan juni månad men priset har legat stabilt under året.

5. Investeringar, exportvärde

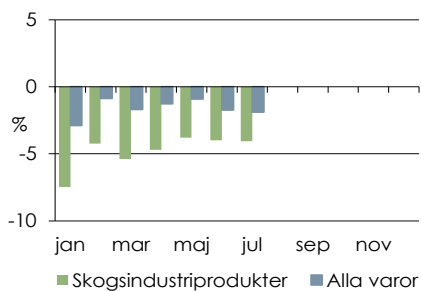
- Skogsindustrin fortsätter att investera
- Exportvärdet sjunker

5.1 Investeringar 1990-2015, prognos 2016

Investeringar		
Miljarder SEK	2015	2016
Sågverk och hyvlerier	1,488	1,448
Massaindustrin	3,566	6,931
Pappers- och pappindustri	5,458	4,539
Industri för trä och varor av trä	0,646	0,982
Industri för pappers- och pappvaror	0,864	0,895
Totalt skogsindustrin	12,022	14,795

Källa: SCB

5.2 Procentuell förändring av exportvärde för skogsindustriprodukter samt alla varor, ackumulerat januari-juli 2016/2015

Källa: SCB, Skogsindustrierna

Investeringar

Enligt SCB:s investeringsenkät i maj, förväntas tillverkningsindustrins investeringsvolym minska med två procent för 2016, till 69,8 miljarder kronor. Flertalet grenar inom industrin förväntas dra ner sina investeringar. Ökar sina investeringar gör däremot massa och pappersindustrin, industrin för andra icke-metalliska mineraliska produkter, trävaruindustrin och plastvaruindustrin.

Investeringsvolymen inom skogsindustrin varierar. Enligt majenkäten förväntas investeringarna inom sågverk och hyvlerier minska med dryga två procent till 1,4 miljarder kronor. Massaindustrins investeringar för 2016 har nästan fördubblats och förväntas bli 6,9 miljarder kronor. Pappersindustrin, som hade höga investeringar under 2015, förväntas minska investeringarna till 4,5 miljarder kronor innevarande år. **Se diagram 5.1.**

Under sommaren aviserade flera företag kommande investeringar. Billerud Korsnäs presenterade till exempel stora investeringar i Skärblacks bruk och en studie om kommande investeringar vid Gruvöns bruk. Stora Enso aviserade stora investeringar i Skutskärs bruk

Exportvärde

Enligt de senaste siffrorna från SCB har Sveriges totala varuexport minskat med två procent till 759 miljarder kronor. Värdet för varuimporten under samma period var 765 miljarder kronor. Det ger ett underskott på 6 miljarder kronor. Ser vi till de olika varuområdena har siffrorna för juli nyligen publicerats.

Exporten för de olika varuområdena varierar. Verkstadsprodukter och livsmedel är de områden som har haft en positiv utveckling av värdet, medan kemi-, mineral- och energivarors exportvärde har minskat.

Skogsvarornas andel av det totala exportvärdet är elva procent. Värdet av exporten för skogsindustriprodukter har fortsatt att minska. Totalt har exportvärdet för skogsvaror minskat med fyra procent och värdet vid juli månads utgång var 73 miljarder kronor. Värdet av exporten för sågade och hyvlade trävaror har sjunkit med fyra procent, för papper var motsvarande siffra tre procent medan värdet av massexporten har minskat med tio procent. Exportvärdet för sågade och hyvlade trävaror är till och med juli 15 miljarder kronor, motsvarande värde för massa är 10,9 miljarder kronor och för papper 37,3 miljarder kronor. **Se diagram 5.2.**

Om svensk skogsindustri

Skogsindustrin är en av Sveriges viktigaste basindustrier. Av svensk industris sysselsättning, omsättning och förädlingsvärde svarar skogsindustrin för 9 – 12 procent. Andelen av den svenska varuexporten är 11 procent, vilket motsvarade 124 miljarder kronor år 2014. Den svenska skogsindustrin är starkt exportinriktad. Av massa- och pappersproduktionen exporteras nära 90 procent, och motsvarande för sågade trävaror är nära 75 procent. Sverige är världens tredje största exportör sammanlagt av papper, pappersmassa och sågade trävaror.

Om branschorganisationen- Skogsindustrierna

Skogsindustrierna är branschorganisationen för massa-, pappers- och den trämekaniska industrin. Skogsindustrierna företräder ett 50-tal massa- och pappersbruk i sammanlagt i ett 20-tal koncerner/företag och cirka 120 sågverk i ett 60-tal koncerner/företag, samt ett 40-tal företag med nära anknytning till massa-, pappers-, eller trävarutillverkning. Inom Skogsindustrierna ingår verksamheten Svenskt Trä och sekretariatet för Biolinnovation. Skogsnäringen sysselsätter cirka 70 000 personer och exporterade för 124 miljarder kronor 2014. Organisationens uppgift är att stärka företagets konkurrenskraft och verka för en ökad användning av skogsbaserade produkter.

Om rapporten "Så går det för skogsindustrin"

"Så går det för skogsindustrin" är en redogörelse för utvecklingen och läget för skogsindustrin och dess delbranscher sågverks-, massa- och pappersindustrin. Informationen baseras på officiell statistik och på Skogsindustriernas statistik. Rapporten är tänkt att komma ut tre till fyra gånger per år och riktar sig till en bred läsekrets av beslutsfattare, journalister, analytiker och andra intressenter. Rapporten finns på skogsindustrierna.se

Kontakt: Mats Kinnwall

Skogsindustrierna
Box 55525
102 04 Stockholm
mats.kinnwall
@skogsindustrierna.se
Telefon: +46 8 762 72 66